

VARGA ROBERTA

Biológia-Magyar nyelv és irodalom osztatlan tanári szak
Osztatlan, 7. félév
Debreceni Egyetem
Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:
Reszei Katalin
egyetemi docens, DE BTK

KOGNITÍV SZEMLÉLETŰ NÉVTUDOMÁNYI VIZSGÁLATOK SAJÓIVÁNKA HELYNEVEI KÖRÉBEN

Kulcsszavak: névkutatás; kognitív szemlélet; névbokrosodás; helynévi szinonímia

Dolgozatomban egy kistelepülés, Sajóivánka helynévanyagában mutatom be a névrendszertani összefüggések feltárására végzett elemzéseim eredményeit. Az elemzés alapjául szolgáló helynévanyagot én magam gyűjtöttem össze a Magyar Nemzeti Helynévtár Programhoz kapcsolódóan. Dolgozatomban mindenekelőtt erről adok egy rövid áttekintést, majd a névanyag létrejöttében szerepet játszó két folyamatot vizsgálok részletesebben kognitív megközelítésmódot alkalmazva. Elsőként a névbokrosodás jelenségét és példáit járom körül. Ezzel feltárható, hogy a helyneveket hogyan használják fel a település további helyneveinek létrehozásában. A vizsgálat révén ugyanakkor a névbokrosodás jelensége kapcsán általánosabb következtetések is megfogalmazhatók, illetve a korábbi szakmunkák megállapításai is pontosíthatók, különösen ha a kognitív névkutatás eredményeire is tekintettel vagyunk. A névbokrosodás mellett, azzal részben átfedően az egy helyet megjelölő szinonim variánsok vizsgálata is tanulságos a névrendszer szempontjából. Az általános vélekedés szerint a nevek elsődleges identifikáló funkciójával ellentétes, ha két vagy több különböző névvel illetnek egy helyet, épp ezért fontos, hogy feltárjuk, mégis miért univerzális ez a jelenség.